

DOMOLJUB

ŠTEV. 12. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI, DNE 20. MARCA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Verna slovenska mati.

Na praznik Marijinega oznanenja, ko je najpopolnejša žena postala mati, obhajamo kat. Slovenci materni dan.

Moja mati je že stara. 79 let ima. Suhljata je in drobna, sključeno se drži in počasi hodi. Ne govori dosti, molí veliko. Vsako jutro gre še v cerkev in je dolgo ni domov. Obraz ji je še lep, čisto bel, skoro prozoren in ves poduhovljen. V očeh ji je doma sama ljubezen. Tako čista in globoka, da vidim v njej vse svoje grehe in se jih sramujem. O hujše in prodirljivejše pridige ni, kot so oči moje matere. Zato, ker je v njih toliko dobrote in ljubezni.

Moja mati je imela 13 otrok. Dva sta umrla v prav zgodnji dobi. In je bila tudi velika revščina pri hiši. Sedaj sem že velik in imam tudi otroke. Pa mi pripoveduje mati: »Vidiš, Polde, zakon ni počitek, zakon je delo in dolžnost — o moja mati je modra, zelo modra v svojih pičlih besedah — in poglavitno delo in dolžnost so otroci, hočem reči dobri otroci.

Kdor se tega dela in te dolžnosti brani, se norca dela iz zakona, ki je najprej in v poglavitnem za otroke. Zakon pa je zakrament. Fant, kdor se v zakonu z grehom otrok brani, z nogami hodi po sv. zakramentu. Ali ni to bogoskrunstvo? Ali ni to vnebovpijoč greh?«

Mati je govorila čisto mirno in se ni razgrela. Samo oči so se ji svetile — kakor bi angel z mečem stal pred vrati v paradiž.

»Enajst sem jih morala spraviti h kruhu. In sem jih. Ne lahko. Marsikatero noč sem pre jokala. Marsikateri dan prestradala. In otroci tudi. Saj veš. Pa je bil Bog z menoj, zato ker sem verovala in sem zaupala vanj. O sv. zakon prinaša velik blagoslov božji. In delala sem, da sem vsa drobna in sključena. Moj Bog, kako je Bog velik in dober.«

Jaz pa vedno mislim: Moj Bog, kako je moja mati močna žena. Menda je v starem testametu nekje zastavljeno vprašanje: »Kdo bo našel močno ženo?« Evo jo, Bože moj, moja mater!

»In nisem vas cerkljala. Sam veš, da ne. O kjer je veliko otrok, tam ni časa za cerkljanje. Tam je treba delati. Treba si marsikaj pritrpati. Treba veliko potrpeti.

Ne samo materi, tudi otrokom. Res je blagoslov božji veliko otrok. Enega je pa težko prav vzgojiti. Pogledj sosedove. Vse jim bo napravil, ker mu ni bilo nikoli treba trpeti za kruhek, nikoli se premagati in nikoli tepen biti. Pa še dušo bo zgubil, če bo tako do konca. Bog nas varuj.«

»Poglej, Polde, rad sem vas imela, vseh enajst. Najrajši takrat, kadar sem največ delala in trpela za vas. Bog pa je blagoslovil moje trpljenje in mojo molitev. Nikdo izmed vas se ni zgubil.« Rahlo je položila svojo raskavo in modrikasto prepletano roko na mojo ramo — samo ob moji poroki je storila tako. V očeh ji je ugasnil angelj z mečem. In zopet sta se zasvetili v njih dve morji ljubezni in dobrote.

* * *

To je prava slovenska mati. Ki vzdržuje narod, da ne umre. Ki ga vzgaja, da ne propade. Ki mu daje duševno rast in moč, da bo mogel kaj pomeniti. V vsem svojem trpljenju in delu in siromaštvu je vžila več pravega veselja in resnične ljubezni kot sto slavnih žen, ki jim po listih pišejo življenjepise. Samo ta mati bo rešila slovenski narod. Kadar bo umrla ta, bo umrl slovenski narod.

* * *

Nekje sem bil nekoč na materinski proslavi. Bilo je razkošno. Govorile in v prvih vrstah so sedele odlične žene. V svili. V izbranih besedah so proslavljale mater in narod. Kako moramo spoštovati mater in kako moramo z žrtvami delati za narod. Šel sem z očmi od ene do druge. Samo ena med njimi je imela pet otrok, od drugih nobena čez dva, pa niso bile baš mlade. Moj Bog, koliko ostudne hinavščine je na svetu in kako velika svetnica je moja mati. P. A.

Hranilnica na Jesenicah
v župnišču najvarnejše hrani
Vaš denar
Uraduje vsak delavnik od 8.—12. in 14.—17.,
v nedeljo od 15.—17. ure.

Poravnajte naročnino!

V ruskih ječah.

(Konec.)

Ko sem bival v omenjenem zaporu, sem prišel v dotiko s 15 osebami, od katerih so poslali boljševiki s strelji več kot tretjino na drugi svet.

Tudi tuji državljani izginjajo.

Pozneje so me prepeljali v zapore v Ljubjanko, kjer sem ostal deset dni. Neka večera so me čekisti odvedli k fotografu. Pot do tja je vodila skozi jetniško vežo mimo jetniškega poveljstva. Ko sem šel skozi vrata, sem zaslišal strašno vpitje in klicanje na pomoč. Ustavil sem se. Zapazil sem, kako je enooki predstojnik jetnišnice, eden najbolj krvoločnih rabljev davil na tleh ležečega moža. Okrog je stalo več čekistov, ki so s svojimi postavami skrivali žrtev. Dobro sem videl dvignjeno roko, ovito z modrobelordečo obvezo. Barve francoske trobojnice! Tedaj me je sunil stražnik v hrbet, češ: »Naprej, marš, drugače streljam!« Ko sem napravil korak dalje, je na tleh ležeča žrtev obupno vzkrizala v francoščini: »Ah, vi rablji! Vi morilci!« — Ko sem se čez deset minut vračal po isti poti, je bilo vse tiho in vrata so bila zaprta. Kdo je bil ta nesrečnež? Kaj so naredili? Kaj so naredili z njim? Ali je francosko poslanstvo kaj slutilo o vsem tem? Ne vem. Znano mi pa je, da se je vse to resnično dogodilo med 10. in 14. oktobrom leta 1925. v ljubjanskih zaporih.

Inozemci ne zvedo resnice.

Neko noč sem bil s 40 jetniki pripeljan v zapore v Butiriko. Tu sem ostal šest mesecev in sem imel priliko spoznati vse prostore in prostorčke. So gotove celice, lepo urejene, ki služijo kot pesek v oči inozemcem, kadar hočejo boljševiki pokazati, kako je vse lepo človekoljubno v njihovih ječah. Prostori, kjer se gode dan na dan grozovita mučenja in umori, pa seveda ostanejo tujcu brezpojojno zakriti.

Jetniške sobe imajo prostora za 25 in deloma za 80 oseb, vendar to število običajno prekoračijo. Pred vrati stoji na častnem mestu železna posoda s pokrovom. Tja spuste jetnike trikrat na dan, da vsak

Varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani, poleg hotela 'Union'. Obrestovanje najugodnejše. Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

v petih minutah opravi potrebo. Jetniki leže na lesenih deskah. Za umivanje dobe vsi prebivalci ene »sobe« vsak dan le dva vrča tople vode. Vsak jetnik prejme zjutraj tenak košček kruha, opoldne nekoliko po gnilobi smrdeče zeljate juhe in zvečer malo vodene kaše. Vsi jedo iz ene skledke kakor vedo in znajo. Zakaj žlic in kozarcev ni. Le redki imajo lastni jedilni pribor.

Večina pa hlasta hrano po pasje.

Najstrašnejše pri vsem je še to, da je med jetniki mnogo spolno bolnih in je torej strašna okužba neizbežna.

Jetniške celice so nesnažne. Mrčes nas je žrl dobesedno noč in dan, čeprav smo golazen cele dneve učevali. Deske, kjer smo ležali, so bile

krvavordeče in gosto posejane s pokončanim mrčesom.

Le vsak mesec enkrat je prišel kdo iz bližnje bolnice in je bežno poškopril deske s karbolno kislino.

Največ inozemcev umre za mrtvoudom.

Bolnišnica (lazaret) je prostor, v katerem spravljajo boljševiki na drugi svet nevarne inozemce, ki čakajo v bolnici na povratek v svojo domovino ali pa na izmenjavo z boljševiki, zaprtimi v kaki tuji državi. Na tako izmenjavo sta čakala takrat dva letonska državljana. Pa je nista dočakala, ker sta »preveč vedela«. Nekoga dne je vodstvo bolnišnice javilo, da je oba Letonca zadela »srčna kapa«. — Z enim izmed njih sva bila dobra prijatelja. Mož se je silno veselil, kdaj se vrne v svojo domovino. Njegova smrt je bila skrivnostna. »Mrtvoud« ga je namreč zadel kmalu potem, ko je jedel ribje konzerve. Sploh je »mrtvoud« v naši ječi prišla čisto v modo. V dobi mojega bivanja tamkaj je enajst mojih tovarišev zadel tak uraden mrtvoud in čudno: vedno nekaj časa potem, ko so jedli ribje konzerve. Koliko jetnikov je umrlo za mrtvoudom, ne morem povedati, toda ljudje, ki so živi prišli iz lazareta, so pravili, da je vsak dan koga zadel mrtvoud. Raditega se jetniki v bolnici sploh ne obračajo na jetniškega zdravnika, ker se boje, da bodo v njem dobili ne zdravnika, temveč rablja.

Z našo UMETNO

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obetno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30.—, po pošti Din 35.—. Doblj se samo v drogeriji A. Kene sinovi, Ljubljana in drogeriji Woffman nasl. M. Kanc. Maribor, Gosposka ulica 23.

KAJ JE NOVEGA

»Domoljuba« bomo začeli ustavljati s prihodnjo številko onim, ki niso še poravnali naročnine. Zato najljudneje prosimo zamudnike, naj pohite.

d Prevzvišeni gospod knezoškoč dr. A. B. Jeglič je nedavno na stopnjicah padel in se nekoliko pretresel. Na nasvet zdravnikov je moral v posteljo in sploh čimbolj mirovati. Poslednje dni pa se mu je zdravje, hvala Bogu, zelo izboljšalo. Vsi Slovenci žele, da bi prevzvišeni čimprej popolnoma ozdravil.

d Proti preganjanju ruskih kristjanov. Dne 11. marca t. l. se je vršilo v Ljubljani veliko zborovanje, na katerem so govorili med drugimi tudi vseučiliški profesor prelat dr. Franc Grivec in vseučiliški profesor Aleksander Maklecov. Zapetih je bilo tudi več ruskih cerkvenih pesmi. Na koncu je bila sprejeta soglasno in z velikim navdušenjem resolucija, v kateri se ostro obsojajo komunistična grozodejstva v Rusiji in se izreka sočustvovanje z ubogim, preganjanjem narodom.

Podobno odločno resolucijo proti preganjanju vere v sovjetski Rusiji so sprejeli zborovalci tudi 16. marca na veličastnem shodu v Belgradu. Manifestacije sta se med drugimi udeležila papeški nuncij Pellegrinetti in belgrajski nadškoč dr. Rodič. Tudi v Belgradu je bil glavni govornik katoliški duhovnik in vseuč. profesor dr. Grivec.

d 50 let je dopolnil na god sv. Tomaža Akvinca zaslužni slovenski profesor dr. Iv. Grafenauer. Še mnogo blagoslovljenih let!

d **Pozor!** Na Štajerskem so orožniki prijeli elegantno oblečenega gospoda, ki je hodil od vasi do vasi ter obljubljal dekletom dobre službe v Južni Srbiji. Pri drugih se je ženil, dasi je pri zaslišanju priznal, da je oženjen. Domneva se, da spravlja dekleta v sramotne hiše, od koder jim ni mogoče več pobegniti. Pravijo, da še veliko takih gospodov iz južnih krajev hodi po Sloveniji. Matere, pokazite jim pot, preden prestopijo prag vaše hiše!

d Pametna odredba. Neredko se je dogajalo v zadnjem času, da so v isti zadevi prihajale k banom mnogoštevilna odposlanstva, kar je bilo zvezano z denarnimi žrtvami, pa tudi z izgubo dragocenega časa. Zdaj je g. ban savske banovine odredil, da v bodoče ne sme nobena deputacija šteti več kot pet oseb.

d Katoliška stolnica v Belgradu. V Belgradu je sedaj okrog 40.000 katoličanov in tri katoliške hiše božje. V kratkem hočejo sezidati v prestolnem mestu Jugoslavije tudi veličastno stolno cerkev, ki bo stala 15 milijonov dinarjev. V ta namen je uprava mesta Belgrada darovala škofiji potreben svet v bližini belgrajskega kolodvora. Za novo cerkev je izročil škofu Rodiču večjo vsoto tudi Nj. Vel. kralj Aleksander.

d **Odlukovana Slovenka.** Da se določi izbira najboljših plemen perutnine za poedine pokrajine, je minister poljedelstva meseca septembra razpisal natečaj z na-

grado 5000 Din za onega, ki bo prvi po objavi tega natečaja pripeljal na tržišče sveža jajca, z natančnim datumom, imenom proizvajalca itd. Kot kontrolni dan je bil določen 4. januar t. l. Tega dne so posebne komisije pregledale pripeljana jajca na trgu in na podlagi ugotovitev je bila prisojena nagrada ge. Malvini Golobovi, perutinariki v Lesnem Brdu, občina Horjul, okr. Ljubljana. Zato je bila nagrada v znesku 5000 Din izročena ge. Golobovi. Minister poljedelstva bo razpisal še en natečaj z denarno nagrado za prodajo najboljših svežih jajc.

d Društvo za izvoz kmetijskih pridelkov. Dne 10. marca se je vršila v Belgradu na poziv ministra trgovine g. Demetroviča konferenca izvoznikov naših kmetijskih pridelkov. Na zborovanje so došli tudi zastopniki zadružništva. Razpravljali so o osnovanju organizacije, ki bi po sedanjem položaju na svetovnih tržiščih in z ozirom na nevarno padanje cen žitaricam naša najboljšo pot za poljedelca. Naloga tega društva bi bila, postavi naš izvoz na čisto narodno-državno podlago. Naši proizvajalci in izvozniki naj nastopijo na inozemskih tržiščih pod svojim imenom in izvažajo svoje pridelke pod našim imenom na svetovna tržišča ter s tem dosežejo dober glas za naše proizvode in poleg tega preprečijo, da bi neodgovorni špekulanti kvarili dober glas naših pridelkov. Seveda bodo morali biti naši proizvodi popolni, pripravljani in izdelani tako, kakor jih zahteva inozemski trg. Kapital bi dala na razpolago država, deloma pa bi prispevali tudi izvozniki in zadružne zveze, ki bi imele v upravi društva svoje zastopnike.

d Dajte delavcem poštenega kruha. Rudniško ravnateljstvo v Kočevju še vedno ni začelo z rednim delom. Praznuje se poleg nedelje še vedno v ponedeljek. Ta čas je za delavstvo najbolj usoden, ker si ne more dobiti nikjer primernega zaslužka. Kakor smo čuli, nameravajo rudnik zapustiti še ostali Ličani, ki jih je na rudniku še okrog 20. Ličani grede raje domov, kakor da bi za te dinarje, ki jih zaslužijo tedensko na rudniku, stradali. Samo naš delavec je privezan na rudnik, ker ima družino in marsikateri že preko dvajset let trdega dela...

d Po 15 letih se je oglasil iz Sibirije vojni ujetnik Jožef Pečovnik iz Smiklavža pri Slovenjgradu. Od njega je došlo že tretje pismo, ki ga je pisal g. župniku v Smiklavžu in s katerim potrjuje prejem

Velika noč se bliža!

Pojdite vsi, ki ste potrebni nove obleke, v Trebnje k Ivanu A. Grosek-u; v njegovi ljudski trgovini boste postreženi z najboljšim blagom za obleke v poljubni izbiri. Novost! Gotove obleke po največjem kroju ali pa po lastnem okusu. Cene bodo tako ugodne, da bo zadovoljnost splošna! Stalno imam na zalogi poleg raznovrstnega blaga še umetna gnojila, cement, železo, orodje, postodo, steklo za gostilničarje, kisló vodo, strešno in zidno opeko!

za celih 110 km, tako da bi trajala pot iz Ljubljane na Sušak z brzovlakom komaj 5 in pol ure. Ker se naša trgovska mornarica uspešno razvija, bi bilo tem bolj želeli, da se Sloveniji čimprej otvori pot do morja po lastni zemlji in tako omogoči še večji razmah našemu pomorstvu. — Klo-dičev načrt je pa tudi važen radi tega, ker predstavlja obenem dobro zvezo Slovenije s Splitom, kajti tudi zveza s Splitom bo za 110 km krajša.

d V blatu. Ravnateljstvo mestne policije v Velikem Bečkereku je pozvalo vse gostilničarje, da naj odpuste iz službe vse natakarike, pevke in blagajničarke v treh dneh, sicer jih bo policija s silo odvedla na pristojna mesta. Ta korak utemeljuje policija s tem, da je bilo pri zadnjem zdravniškem pregledu teh nastavljenk med 30 spolno bolnih 20.

d Zalostno število. V Subotici živi nad 5000 ljudi v divjem zakonu.

d Na nesrečnem parobrodu »Daksa«, ki se je potopil 26. januarja ob portugalski obali, je bil tudi Slovenec France Janžekovič iz Mezgovca pri Ptuj. Ker se je imenovana ladja vračala vsake tri mesece v Split, slovo od domačih ni bilo pretežno. Preden je odpula »Daksa« iz пристanišča Vranjci, je rekel France svojemu očetu: »Z Bogom! Potolaži mi mater, da ne bo preveč jokala. V treh mesecih se spet vidimo.« Pa se nista. Dne 26. januarja, na god Francetove matere, se je »Daksa« potopila in France z njo.

d Romanje k sv. Hemi na Krki. Podpisani vodja tega starodavnega romanja vabi k priglasitvi k romanju radi skupnega poinega lista. Romanje se bo vršilo v dneh od 14. do 17. maja t. l. Vsak, ki se priglasil, naj navede: priimek in ime, ime očeta, rojstni dan in leto, kraj in občino bivališča. Priglasitev naj se zvrši zanesljivo do Velike noči. Kdor bere to vabilo, naj opozori druge. Vse priglasitve se pošljejo na: Župni urad Javorje, p. Poljane nad Šk. Loko. — Zupane Janez, vodja romanja.

d Proti komitašem. Preteklo nedeljo so se v južnosrbskih mestih Bitolju, Skoplju, Stipu in Ohridu vršila velika protestna zborovanja proti razbojniškim vpadam na naše kraje in ljudi.

d Nev velik koledver bodo zgradili v Dubrovniku. Stal bo štiri milijone, oprema pa še en milijon posebej.

d Koruzo zopet lahko izvažamo v Španijo, in sicer od 25. marca dalje. Naše zaloge so še velike.

d Slovenski hotelirji prirede začetkom maja poučno potovanje v Švico, ki bo trajalo 12 dni in stalo 4590 Din za osebo.

d Promet v jugoslovanskih pristaniščih stalno raste. Tako je izkazoval n. pr. Split 1913. leta 1,820.000 ton, v letih 1926. do 1929. pa 2,040.000, 2,300.000, 2 milijona 850 tisoč ton.

d V Prevaljah je umrl po težki bolezni 13. marca tamošnji župnik gosp. Franc Božič. Naj počiva v miru!

d Umrla je v celjski bolnišnici 13. t. m. dobra žena in zlata mamica 10 nepreskrbljenih otrok. Prišla je v operacijo, katere pa ni prestala, na operacijski mizi je izdihnila. Žena posestnika iz Lokavca pri Rimskih Toplicah Marija Gorišek. Bila je vedno veselega značaja in daleč priljubljena in spoštovana. Naj ji sveti večna luč!

d Umrl je v Vranji peči nad Kamnikom Erdani Franc (Ovetovec) v 70. letu starosti. Pokojni je bil vzor krščanskega družinskega očeta, miroljuben in dobrohoten. Večno mu plačilo!

d Smrtno se je ponesrečil v jami železne rude v Franciji Jožef Kovačič, doma iz Gorice pri Rajhenburgu.

d Smrtno se je ponesrečil v soboto 15. t. m. v Sromljah pri Brežicah 39 letni posestnik na Volčjem, Butkovič Anton. — Nanj je padel voz vinnogradniškega kolja in mu zlomil prsni koš. Par minut potem ko je bil preveden s sv. zakramenti, je umrl. Zapušča ženo in dva otroka. Bil je zgleden mož. Naj mu sveti večna luč!

d S češnje je padla posestnikova žena Povše Ana iz Zagrada pri Skocijanu in se nevarno poškodovala.

„Kres“

list slovenskih fantov je izšel ter se je začel razpošiljati. Obsega 32 strani. Stane na leto (12 števil) 25 dinarjev ter se naroča: Uprava »Kresa«, Ljudski dom, Ljubljana.

d Nenadoma je izbruhnil požar v žeb-ljarski zadrugi v Kropi. Zgorela je izdelovalnica zabojev in poleg nahajajoče se skladišče lesa. Škode okrog 150.000 Din.

d Več ste vagonov žita in moke je z mlinom vred zgorelo v Irigu pri Rumi. Škoda gre v milijone.

d Vreča z denarjem najdena. Zadnjič smo poročali, da sta poštnega sla v Murski Soboti Janeza Horvata v gozdu pri Prosenjakovcih napadla dva maskirana bandita in sta mu vzela poštno vrečo s 26.300 Din. O zadevi se je vodila zelo obsežna preiskava.

Stvar še ni pojasnjena popolnoma, kljub temu pa je ukradena vreča z denarjem vred najdena. Našli so jo v istem gozdu. Skrta je bila pri nekem drevesu. Kdo je položil denar k drevesu, bo treba še do-gnati.

d Pri zadnjem bembnem napadu bol-garskih komitašev v Strumici sta bila ranjena tudi dva Slovence, geometra Bogomir Vrtnik iz Maribora in Franjo Kovač iz So-dražice, uslužbenca pri tamošnjem kata-strskem oddelku. Usodni trenutek sta tudi onadva bila v kavarni, kamor je bila vr-žena bomba.

d Med preprirom je bil zaboden na Brezjah pri Radovljici Lovrenc Plemelj. Je že podlegel ranam.

d Alkohol. Trije pijani fantje iz Morave pri Ljutomeru so na potu proti domu pre-rezali sapnik Francu Čušu iz St. Lovrenca v pujskem okraju. 20 letni fant je na mestu izdihnil.

d Znidaršič, Naš panj. Opis in praktičen navod, kako naj čebelarimo v njem. Po-jasnjeno s 107 podobami. Cena nevezani knjigi Din 35.—. Vezani Din 40.—. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Vsebina je sledeča: 1. Bistvo Gerstungove teorije. 2. Albertijev listovni panj. 3. Orodje, stroji in druge priprave. 4. Kako opravljamo razna dela v panju. 5. Vzgoja matic. 6. Kako jemljemo in točimo med. 7. Čišče-nje, shranjevanje in prodaja medu. 8. Pre-važanje na pašo. 9. Čebelnjak. 10. Preselle-vanje čebel iz kranjčev na premično satje. 11. Pridobivanje medu iz kranjčev. 12. Pri-dobivanje medu v satju. Dodatek: Najvaž-nejše čebelarске resnice. — Knjigo pri-poročamo.

Pri pokvarjenem želodcu, vnetju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želodčne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef«-voda za z jedjo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva: v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Delo v gospodinjstvu je naporno. Olaj-sajte si ga! Kako, to Vam pove današnji oglas terpentinovnega mila Gazela.

Velikonočna prodaja čevljev „STANDARD“

je že v teku in opozarjamo naše cenj. odjemalce, da ne zamude ugodnega nakupa najnovjših spomladanskih čevljev po tovarniški ceni. Oglejte si našo ogromno zalogo, nakup neobvezen.

OTROŠKI v raznih barvah in lak	od Din	40—	do	85—
ZENSKI črni ali rujavi	„	100—	„	120—
ZENSKI na špango, komb. usnje	„	150—	„	170—
ZENSKI razni, moderna oblika	„	180—	„	180—
MOŠKI polčevlji, črni	„	140—	„	160—
MOŠKI polčevlji, rujavi in komb.	„	150—	„	180—
MOŠKI razni, moderna oblika	„	170—	„	190—

Poleg teh pa še razne druge vrste po najnižji ceni. Izdelava gojzerc po švicarskem tipu, tudi po meri. Vse to Vam je možna nuditi samo naša

DETAJLNA TRGOVINA S ČEVLJI

tovarna Carl Pollak d. d. v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 23 na dvorišču

vseh vrst **dopravlja,**
obnovi, izvršuje vsa
v precizno mehaniko spadajoča dela, stro-
kovno in najcenejšo

GRAMOFON A. RASBERGER

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA ŠT. 34

Vsak del kolešca v zalogi ozir. se izgotovi v
naši specialni delavnici za precizno mehaniko

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Papež o vzgojni dolžnosti staršev. Te dni je sprejel sv. Oče v avdienci rimske postne pridigarje. Pri tej priliki je imel papež daljši nagovor, s katerim se je dotaknil dveh velikih napak sedanjega časa. Zlasti je sv. Oče omenjal pomanjkljivo vzgojo v domači hiši in je odločno povdarjal veliko dolžnost staršev, da vzgajajo in odločilno nadzorujejo vzgojo svojih otrok.

s Razno. Umrli kardinal Merry del Val je zapustil vse svoje imetje potrebnim misijonom, le sedanjemu papežu Piju XI. je zapustil križec, ki ga je kardinal Merry del Val prejel od sv. Očeta Leona XIII. Glede groba je izrazil umrli kardinal željo, naj ga po možnosti pokopljejo poleg grobnice papeža Pija X., ki mu je bil kardinal Merry del Val državni tajnik. — Od 63 milijonov Nemcev v Nemčiji je več kot 20 milijonov katoličanov.

Italija.

s Razno. Videmski kvestor je odredil, da se v postnem času ne bodo izdajala dovoljenja za javne plesne. — V goriški pokrajini se je v februarju rodilo 384 otrok, umrl pa 201 prebivalec. — V Lokovcu je umrl 87letni Štefan Podgornik. — V Livek je došel iz Solkana novi dušni pastir gosp. Martinčič. — Požar je uničil hišo posestnika Vrtovica Franceta iz Mirni. V tej vasi je umrl najstarejši mož v fari g. Vodopivec Anton. — V Gorenji Branici je gorelo pri vdovi Štemberger. — Umril je 80letni Josip Benko iz Čehovinov. — V Vel. Zabljah je praznoval 90letnico življenja Anton Kodrič. — Na Vrabčah so imeli po 31 letih sveti misijon. — Kap je zadela čevljarkega obrtnika Ludovika Mužiča iz Mirni. — V Pliskovici na Krasu je preminul posestnik Al. Šuc. — Smrtno se je ponesrečil pri eksploziji nekega kotla v Divači železničar Škrinjcar Karl. — V Repentabru je odšel na drugi svet Anton Ravbar. — V Idriji so imeli tridnevne duhovne vaje za fante in može. — K večnemu počitku so spremili 63letno vdovo Marijo Podobnikovo, mater kavarnarja v Idriji.

Drobne novice.

40% delavcev je brez dela pri stavbni industriji Ameriških združenih držav.

Obrestno mero so znižale angleška, švedska, danska in nizozemska državna banka.

De krvi so se stekli v švicarskem parlamentu socialdemokratje s komunisti.

Pri občinskih volitvah v Romuniji je dobila vlada 70%, opozicija pa 30% vseh glasov.

9755 m visoko v zrak se je dvignila ameriška letalka Ellinor Smith.

Španski denar (pezeta) izgublja na vrednosti.

Mac Donaldova angleška vlada je dobila v parlamentu že par nezaupnic.

7834 zdravnikov je v Avstriji; od teh 4500 na Dunaju.

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

Novi protesti proti preganjanju kristjanov v Rusiji so došli iz Avstrije, Poljske in Češkoslovaške.

Na Dunaju in v bližnji okolici je 2320 advokatov.

Ni pravično, če kdo prejema Domoljuba in ga ne plača. Kdor kaj jemlje, je v vesli dolžan poravnati. Tudi lastništvo lista mora sproti poravnati svoje račune v tiskarni in redno plačevati svoje uradništvo. Prosimo zamudnike, naj ne čakajo.

68 milijonov kg pomaranč so pojedli v preteklem letu Holanci; 51 na osebo.

Očala nosi na Angleškem okrog 40%, vsega prebivalstva. V Nemčiji je še slabše.

23 milijonov raznih ur so razposlali Švicarju v letu 1929. po vsem svetu.

V dveh letih mora biti pet milijonov žensk izvečbanih v orožju, pravijo ruski boljševidi.

Pri otroški kino predstavi na Koreji (Japonska) je zgorelo od 134 navzočih šolarčkov 104.

Vedno večji krog zavzemajo kmečki nemiri v Ukrajini.

Službe božje za preganjano krščanstvo v Rusiji so se vršile preteklo nedeljo po vseh angleških cerkvah.

V najkrajšem času bomo prisiljeni ustaviti list fishim, kateri še niso poravnali naročnine. Prosimo, da to store čimpreje, da ne bo nepotrebnega dela, pisarjenja in zamer.

Manevriranje mladine z republiko bo dalo Španiji najbrže zopet diktaturo.

Prvi eiganski časopis »Romany Sorja« je izšel v ruski Moskvi.

36 svatov in ženinom in nevesto je utonilo v nekem jezeru na Poljskem, ko so se peljali čez led, ki se jim je udril.

12 milijonov raznih narodnih manjšin je na Poljskem, ki ima vsega 29 milijonov prebivalcev.

3 milijone nepismenih od 10. leta dalje je še vedno na Poljskem.

Bolgarski parlament je soglasno potrčil zadnji jugoslovansko-bolgarski sporazum.

Oborožen odpor je izbruhnil proti komunističnemu gospodarstvu v ruskem Asarbejžanu.

Umril je dolgoletni španski diktator Primo de Rivera.

643 km brez pristanka bo vozila neka nova lokomotiva, in sicer iz Londona v Glasgow.

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra.

Četrtek 20. marca: 18.30 Severoslovenske narodne noše. 19 Srbohrvaščina. 19.30 iz finančnega gospodarstva. 20 Koncert radio kvarteta. 21.30 Operne arije v duetu in solo pojeta ga. Ribičeva in g. Gostič, čl. nar. gled. 22.15 Koncert radio orkestra.

Petek, 21. marca: 18.30 Esperanto. 19 O japonski ženi predava Japonka ga. Skušková. 19.30 Italijanščina. 20 Hugona Wolfa večer. Solospesve poje ga. ŠkerljMedvedova. 21 Propagandni koncert Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem.

Sobota, 22. marca: 17 Koncert radio orkestra. 18 Predavane o Dalmaciji. 18.30 Nemščina. 19 Delavska ura. 20 Prenos iz Beograda. 22.15 Pevski koncert okteta »Ljubljanskega zvona«.

Nedelja, 23. marca: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10 Versko predavanje: Dr. Ciril Potočnik. 10.20 Čebelarstvo. 11 Dopoldanski koncert. 15 Vzroki pasivnosti našega kmetovanja. 15.30 Pesem o zvonu, recitira g. Valo Bratina. 16 Reproducirana glasba. 16.30 Humoriistično čtivo, pisatelj Milčinski. 17 Kuharjev šramel kvartet. 20 Večer viole s klavirjem. 21 Schubertov večer, izvaja radio orkester.

Ponedeljek, 24. marca: 18.30 Francoščina. 19 Zdravstveno predav. 19.30 Angleščina. 20 Koncert radio orkestra.

Torek, 26. marca: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.30 Živnozdravstvo. 11 Koncert radio kvarteta. 15 Materinski dan. 16.30 Reproducirana glasba. 17 Koncert radio orkestra. 20 Prenos iz Zagreba. 22.15 Lahka glasba.

Sreda, 27. marca: Opoldanski program odpade. 18.30 Otroški kotichek. 19 Podobe iz slovenske literarne zgodovine. 19.30 Francoščina. 20 Klavirski večer g. Marjana Lipovčca. 21 Koncert radio orkestra.

NAZNANILA.

n Prosvetno društvo v Retečah pri Šk. Loki uprizori 23. marca ob 15 igro v petih dejanjih »Žrtev spovedne molčečnosti«.

n Prosvetno društvo v Vel. Laščah priredi dne 23. marca ob 15. uri v dvoranji Zadružnega doma dramo v treh dejanjih »Stilmondski župan«.

n Dramatični odsek Prostov. gas. društva v Bervah gostuje v nedeljo, dne 23. marca ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu na Vrhniki z dramo F. S. Finžgarja »Razvalina življenja«.

n Tečaj duhovnih vaj za drugo četrtletje 1930. Za duhovnike: od 28. do 27. junija, od 30. junija do 4. julija. Za može: od 7. do 11. junija. Za mladeniče: od 3. do 7. maja, od 17. do 21. maja, od 28. maja do 1. junija. Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj drugega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v Domu do 6 zvečer prvega

PODOMOVINI

iz Meziške doline.

Lepo šole ima Meziška dolina. V Meziči najlepša, potem v Crni, v Prevaljah, v Guštanju in Kotljah. V teh se naši ljudje šolajo. Prej v nemščini, sedaj v slovenščini; kmetovati pa skoraj nikjer. In kmetije iz Pece in izpod Urške in Smrekovca vidijo šole le ob nedeljah od zunaj. V šolah pa močno prevladujejo otroci rudarjev in kovačev.

Inteligence je dobila dosti s šolo, z uradi in podjetji Meziška dolina, slovenske inteligence, ki je vzrasla v čisto drugih razmerah. Domačini so nezaujni do nje kot so bili prej nezaujni do nemške. Prinesla je seboj mestne nazore in običaje in močno poplavitila družabno in društveno življenje. Kdor je poznael pred vso idealizem naših ljudi, se bo čudil, kam je ta prišel. Mnogo ga je vzela vojna, mnogo pa tudi ta inteligence, ki je hotela ljudi vpreči v strankarski jarem. Le malo je izjem! Zato mrtvilo. V nobeni organizaciji ni pravega življenja in ljudi holi, ko vidijo, da so organizacije, ki so edine gojile slovensko mišljenje in katerih zasluga je deloma, da je Meziška dolina jugoslovanska, ravnajo od ljudi, ki žanjejo sadove tega dela, zanikavane.

Ko so se hodili živino pregledovati iz Celovca, je bila vedno slabo ocenjena, slabo je ocenjena tudi sedaj. Zakaj, le nekaj veleposesnikov v Guštanju in Kotljah in Prevaljah se še briga, da bi povzdignili živinorejo, drugi so pa brez vse orientacije. Kot v kinu slike, rastejo načrti in se opuščajo, delajo se poizkusi in padajo; trajnega pa ni nič, ker ni nikogar, ki bi bil sposoben in bi imel zaupanje, da bi mogel delo spraviti v smoterno gibanje. Običinski kmetijski svetovi so bili v večini odvisni od močnejših delavskih skupin v odborih, kmetijske podružnice se po večini niso mogle uveljaviti. Vsak kmet zase, to je vse. Skupnosti pa nobene.

Ali bo bodočnost prinesla kako spremembo? Da šesttedenski kmetijski tečaj v Guštanju ni poseben, ni čudno. Zakon o pospeševanju kmetijskiva je bil šele oktobra razglašen, sreški referent šele decembra nastavljen; pote mpa zinski čas za Meziško dolino ni prirejen. Je vendar gozdarstvo poglaviti vir dohodkov in pozimi vsak, ki le more, vozi les dan za dnevom. In to utruditi. Da tak kmet ni za šolo, je umevno. Zraven pa še imajo sosednje Kotle kmetijsko nadaljevalno šolo, ki uspeva. Industrijaliziran kmet iz okolice industrije je pa navadno najmanj dostopen za šolo. Za take tečaje bo treba temeljite priprave in upoštevanje krajevnih razmer in potreb. Dobrodi iz gozdov grejo h kra, u, nekdanja skromnost in priprostost je večinoma proč; zato izdatki izvanredno veliki. Treba bo torej novih dohodkov. Pogoji so dani samo v živinoreji: le v poljedelstvu in ne v reji prsičev. V teh dveh panogah ne moremo tekmovali z žitrodinimi kraji.

Ravno novi g. okrajni ekonom, ki je Korošec in torej pozna mišljenje in trpljenje naših ljudi in je prinesel seboj mehko božanost, bo še najprej našel pot k našim kmetom, ki so bili vedno zamerjeni. In ravno tu ob meji bi bilo še dvakrat nujno, da se dvigne kmet, ki ne bo v ničemer za avstrijskim, ker narodna zavest se ne da izliti, ampak mora imeti svojo podlago v zavesti, da sem v državi, ki skrbi za me, kjer sam ne morem.

M. Planinšek;

Izza predpustnih tednov.

(Sv. Jurij ob južni žel.)

Za nami je presneti predpustni čas. Tudi v našem kraju smo bili večkrat veseli, za to nam je priča izredno veliko porok. Z veseljem so vstopali, večinoma samo mladi ljudje, v zakonski stan. Vsem

dne. Za udeležbo naj se pravočasno priklase. Ako bi kdo izmed priklasnih ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu. Oskrbnina znaša za ves čas 120 Din. — Pišite na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega cestla 9.

n Cerkvani shodi pri Sv. Primožu nad Kamnikom bodo letos zopet v istem redu kot so bili običajno, namreč na 3., 4. in 5. nedeljo v postu. Začetek je veseli ob desetih. Pač pa ostane od lani v veljavi sprememba, da bo o sv. Primožu cerkveno opravilo na nedeljo po sv. Primožu, torej letos dne 15. junija. Castilec sv. Primoža vabljeno!

novoporočenim želimo obilo sreče in božjega blagoslova. — Hvalevredno je omeniti, da pri nas izginja in je že skoraj docela izginila ona navada ob poročnih gostijah, da se zbirajo fantje-prežari k tako zvanemu poglarenju. In, da ni bilo čuti nikjer o kakih fantovskih izgrelih. Z veseljem pozdravljamo tudi lepo navado poštenih fantov na predvečer poroke. Navado petja podoknic oziroma odhodnic in v srcu segajočih nagovorov, ki marsikateri nevesti ali ženini privabi solze v oči, ob postavljanju in spominu na presrečne mladostne samske dni. Vsa čast v tem pa gre zavednim kmetiskim fantom, cerkvenim pevcem iz okolice vasi Repno, ki nas večkrat, ob poročnih, godovnih in drugih prilikah razvesele s krasnim fantovskim petjem. Omenjamo še: Ob nedeljah ali praznikih pri službi božji se za petjem mešanega zbora včasih začuje krasno petje moškega zbora (a to je redkokdaj). Kako smo vzradoščeni verniki v cerkvi, vsi z željo v srcih, da bi se slišala sprememba v petju večkrat. Zakaj lepo petje v cerkvi nagiblje srca k pobožnosti, molitvi in pospešuje ubranost duha.

Omenjen fantom pa, ki ste nadarjeni s krasnim pevskim darom, kličemo krepki: Bog vas živil! Le tako naprej prepevajte. V prvi vstvi Bogu v čast, drugič nam drugim v veselje in radost in končno v procvit slovenske pesmi.

Naše zadruge.

St. Gotard.

V nedeljo 9. marca je imela občini zbor hranilnica in posojilnica ter mlekarška zadruga. Hranilnica posluša že 21 let in je v zadnjih letih znatno napredovala — šepav ima razmeroma majhen okoliš. Lani je imela prometa 1.614.588,55 Din, hranilni vlog je prejela 395.125,88 Din, posojil je izplačala 151.245 Din, hranilnih vlog je bilo dvignjenih 156.505,26 Din. Zaupanje v domačo posojilnico vedno bolj raste. Ljudje so sprevideli, da je najbolj varno naložen denar v domači hranilnici, kjer jamčijo člani posetniki s svojim zemljiščem za varnost vlog. Lepo se je izrazil navzoč član: ko bi ne bilo tukaj posojilnice, bi ne imel ne bajte in ne njive. Tako sem dobil posojilo z enim samim porokom, in polagoma odplačujem s prihranki, ki jih zaslužim pri rudniku in nisem od nikogar odvisen. Mlekarška zadruga deluje od 1. septembra 1926. Ker je naš kraj tako oddaljen od pramea, niso mogli posestniki nikamor oddajati mleka. Rejo molznih krav so zelo opustili. Z ustanovitvijo mlekarške zadruge se je ta položaj izboljšal. Glasom računskega zaključka vseh treh let odkar deluje zadruga, od 1. sept. 1926 do 31. decembra 1929 je izplačala članom za mleko 394.787,40 dinarjev. Brez zadruge bi tudi ene desetline te vsote ne prejeli za mleko. Le v združništvu je moč in napredek našega kmeta!

Nova žaga.

(St. Jošt nad Vrhniko.)

Letošnjo zimo sta zgradila tu na Ljubljani brata Božnar, lesna trgovca iz Polhovega gradca, veliko novo parno žago, ki je velikega pomena zlasti za naš okraj. Marsikateri delavec-domačin si bo sedaj lahko kaj prislužil, ko dosedaj ni mogel in tudi kmetije bodo lahko svoj les prodajali za boljše ceno. Upamo, da bosta mlada podjetnika, ki uživata ugled in zaupanje, tudi nam šla v vseh oziroma na roko.

Zivinorejski tečaj.

(Ribnica.)

Banska uprava je priredila na pobudo Zadrugin zvez dvodnevni tečaj za vodstvo živinorejskih zadrug, ki se je vršil dne 12. in 13. marca v Ribnici. Povabljeni so bile vse zadruge iz kočevskega, novomeškega in krškega okraja. Takoj prvi dan se je tečaja udeležilo 78 zastopnikov-obdornikov iz omenjenih okrajev, katerim se je pridružila tudi zadruga iz St. Jurija pri Grosupljem. Celo iz oddaljenega Leskova pri Krškem so se tečaja udeležilo 5 mož. Predaval je dr. Milavec o pomenu živinorejskih zadrug, inž. Eiselt o dolenski sivi pasmi, ocenjevanju plemenske živine, kontrolni moži, pododgovnanju, kmetenju, vodstvu rodovne knjige in izpisov, g. Hladnik pa o odberi in vzreji telek, pomenu rodovnika, o sprejemu v rodovnik,

KOLINIK A
TVORNICA IKORITE
LJUBLJANA.

Prava kolinska cikorkita

o rodovni komisiji, vodstvu hlevake knjige o kontrolni moži. Vsakemu predavanju je sledil prost razgovor o tvarini. Oba dneva so udeleženci sledili velezanimivim predavanjem z največjo pažljivostjo. Posebno jih je zanimal praktični pouk v posameznih hlevih. Gospodje predavateljice in poslušalci so brez dvoma zasejali novo zanimanje in navdušenje za živinorejo na Dolenskem. Zeleti je še več takih tečajev, tudi za širši krog živinorejcev.

Drobne novice iz Prečne.

Na Kalu prav pridno kopljejo in streljajo. Po zimi so pa velikanski kup peska navozili. Delajo namreč veliko vaško kapnico, katero jim je omogočil Higienški zavod v Ljubljani. Iz srca so mu hvaležni za to dobroto. Predsednik »Kmetске zvezce Jože Somrak ima seveda veliko skrb in dela, da se vse to veliko delo prav stori. »Odbor za postavitev spomenika vojni žrtvam je že vse potrebno ukrenil, da bo spomenik, ki bo eden prvih v teh krajih, da julija meseca gotov. Kamnosek Jože Zagorc iz Bršinja se pridno seka in kleše, da bo spomenik čim lepši. Imena padlih bodo vsekana v črno granitno ploščo, ki bo vdclana v spomenik. Prispevkov za spomenik bo pa še veliko treba. Zato prosimo: prispevajte kar največ morete. — Izobraževalno društvo je z igro »Naša krič, ki so jo igralci prav lepo uprizorili, pred igro pa še nekaj pesmi prav dobro zapeli, nas počulo, kako težke čase so Slovenci nekdanj imeli, pa so jih v zaupanju na božjo pomoč, s pridnimi in poštenim delom ter skvensko odločno zavednostjo srečno prestali.

Šestdesetletnica prostovoljnega gasilnega društva v Laškem.

Dne 2. februarja 1930 se je vršil 60. občini zbor Prostovoljnega gasilnega društva laškega v občinski pisarni v Laškem. Ker je le še ljubljansko prostovoljno gasilno društvo tako staro v naši državi, je pač umešno, da tudi širša javnost seznanimo s tem jubilejem.

Ko je sredi preteklega stoletja dvakrat pogled laški trg, se je našlo nekaj uglednih in naprednih težanov, ki so pričeli delati za ustanovitev požarne brambe. Okrajni zastop je izdal oglas na prebivalstvo za prispevanje k tozadnevemu fondu ter je bilo teh prispevkov okrog 400 goldinarjev do tedaj nabranih. Ohranjena je zadnja kupna pogodba sklenjena med okrajnim zastopom in tovarno K. Meta, Heidelberg, za dobavo ene dvokolne snemalne brizgalne najnovejšega tipa, ki še danes brezhibno deluje, ter 300 m cevi za skupno ceno 1367 gold. Kolikor se da ugotoviti, je koncem J. 1890. že obstajala v Laškem gasilska četa pod upravo okrajnega zastopa. Ker tedaj ni bilo ne na južnem Štajerskem niti na Kranjskem nikjer gasilcev, se je poveljnik laške čete obrnil za informacije na gasilce v Gradcu ter v Lincu. Pri načelnik društva je bil France Tiper, njegov namestnik Dragotin Hainec, poveljnik plezalkov pa Ivan Aleks. Za dobo od 1870 do 1900 manjkajo vsi podatki, znane je le, da si je društvo nabavilo v tem času raztezalno in mehanično testvo, pozneje štirikolno brizgalno, tako da je bilo

čred vojno eno izmed najboljših na Spodnjem Štejskem. Včlanjeno je bilo do prevrata v nemški gasilski zvezi ter je osobito za časa narodnostnih bojev veljalo kot strogo nemško. Po preobratu pa je prišlo vodstvo v roke slovenskih članov, pristopilo k novo ustanovljeni Jugoslovanski gasilski zvezi, spremenilo pravila ter uvedlo slovensko poveljevanje. Društvo načeluje že skoraj deset let gošpod Majcen Adolf ter si je pod njegovim spretnim vodstvom nabavilo motorno brigalino, večjo količino novih cevi ter letos lastni avtomobil. — Proslava 60letnice se bo vršila na binkošne praznike 8. in 9. junija letos, združena z zletom Jugoslovanske gasilske zveze.

Delo sadjarskega in vrtnarskega društva. (Svibno pri Radečah.)

Obšni zbor podružnice SVD je bil 24. novembra 1929 v Soli. Navzočih je bilo 59 članov. Iz poročila je razvidno, da šteje 59 članov. Odbor je letos cepil v podružnični drevesnici 360 živjakov in sicer bobovca. V drevesnicah je skupno 1050 drevesc. Drevesnice smo ogradili. Razdelili smo članom po 5 drevesce po 1.50 Din. Iz podpore, ki nam jo je naklonil g. komisar obl. samouprave v Ljubljani v znesku 1500 Din, smo kupili samodelno škropilnico Holder, ki prav dobro deluje. Odbor je zbral od kmetovalcev 40 sort sadja in ga je poslal glavnemu odboru v določitev imen. Tajnik g. Pečnik je imel 3 predavanja o zatiranju sadnih škodljivcev, o sajenju sadnega drevja ter o obiranju, sortiranju in shranjevanju sadja. Polovico članov ima svojo drevesnico če ne več vsaj za dom. Črez par let bo Svibno in okolica en sam sadni svet. Maja priredi g. Pečnik tečaj za cepljenje moronov. Zadnje jesen smo videli, da se dobro proda samo prvovrstno blago. Ustanovili smo tudi Kmetijsko podružnico.

Belokranjski kotiček.

Mohorjani.

Za novo leto 1930 se obeta Mohorjevi družbi lep napredek. Stari trg zaznamuje napredek za 300% — od 28 na 100 udov. Adlešiči izkazujejo v treh zaporednih letih številke: 38, 81 in leto že 100. Podžemelj: predlanskim 45, lani 65, letos

gre spet naprej. Pa to še ni dovolj! Mohorjeve knjige morajo v sleherni slovensko hišo.

Materinski dan.

V Metliki napravijo otroci, fantje in dekleta na praznik 25. marca prireditve svojim materam, ki se bo vršila v dvorani hranilnice in posojilnice. Pridite, matere, in uvidete boste, da je kljub naši vhravosti v naših srclih ljubezen in hvaležnost do naših dobrih mater. Vstopnine ni. Pobirajo se pa prostovoljni darovi. Torej na praznik po večernicah! Ne pozabite.

Dajte nam živinozdravnika.

Saj znate, ljudje, ki ste učeni, da nesreča v hlev hitro pride in ne odide z lepa. Na zagovarjanje in copre ne damo kaj, ker vemo, da je to budalost in povrh še greh. Zato nam je treba živinozdravnika. Ni nam dovolj, če ga imamo v Crnomlju. Ali pa znaš, da ga dobiš doma, kadar te sila primora, da tečeš ponj. Morda bodo vola že prej iz kože dali, kot pride živemu zdravniška pomoč.

Zato nujno prosimo, da se nastavi za metliški okraj kot živinozdravnik domačin Ludvik Fux, ki z veliko poštrevnostjo in v splošno zadovoljnost te posle že dalje časa vrši, toda sedaj, ko so s preuredbo ugasnile vse dosedanje podpore, bo primoran to mesto zapustiti, če se mu ne omogoči obstoj.

n Kat. prosvetno društvo v Preski pri Medvodah priredi na praznik 25. marca proslavo našim materam. Vstopnina je prostovoljna. — Društvo se pripravlja tudi na lepo igro »Mala pevka«. Vprizorimo jo na tiho nedeljo. Na prireditve že danes opozarjamo ter vabimo.

n Radovljški okrajni kmetijski odbor priredi dva celodnevna sadjarska tečaja, in sicer v nedeljo 30. marca t. l. v Ribnem pri Bledu (v Soli) in v nedeljo dne 6. aprila t. l. na Brodu pri Boh. Bistrici (pri Mencingerju). Vsak tečaj se prične t. č.

Kamjargn za moške obleke

se dobro kupi pri

R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

no ob 8 zjutraj in traja predpoldne do 12, a popoldne od 2 do 5. Ker v teh krajih dozdej še ni bilo takih važnih prireditev, je želeli čimveč udeležbe. Udeleženci naj prinesejo s seboj cepilne nože, če pa teh nimajo, pa vsaj navaden oster nož.

J. V.:

Novi kazenski zakon.

Korenika zločinčeve krivde je, kot smo videli, v njegovi zločinski volji. Da mora biti volja svobodna, se razume že samo po sebi; zakaj kdor prisiljen učini neko dejanje, se to ne šteje njemu v krivdo, temveč dobičnemu, ki je tega prisilil k dejanju. Drugače pa je, če bi se bil prisiljen brez večje nevarnosti lahko uprl. — Istotako se ne šteje v krivdo dejanje, ki ga je kdo storil v zmoti. Janez naroči svojemu prijatelju Mihui, naj mu prinese od sosedja sekiro, ki stoji tam za vrati, češ, da jo je tam pozabil; Miha, misleč, da je sekira res Janezova, stori to. Miha je tu popolnoma nedolžen — tativine je kriv le Janez, kateri se je pri svojem dejanju poslužil »daljše roke«, t. j. Miha, ki je bil prepričan, da je bila sekira Janezova. Drugače pa bi bilo z Mihovo nedolžnostjo, če bi bil on vedel ali vsaj sumil, da sekira ni Janezova (o tem vprašanju bomo natančneje razpravljali pozneje).

Podlaga volji je razum. Razum vodi voljo, on uvideva in spoznava, kako in kam naj se okrene volja. Le sposoben razum pa more dobro in pravilno voditi voljo. Tudi otrok in blaznež imata voljo, ne pa zdravega oz. dozorelega razuma. Tudi tadva moreta učiniti prepovedano dejanje — a vsakomur je jasno, da bi bilo vsako kaznovanje le-teh krivično.

21

RAZNO

Strašen doživljaj v zraku. V Brisbani v Avstraliji je doživel potnik v kabini letala nekaj groznega. Ko se je dvignil aeroplan v zrak, je zapazil potnik v kabini eno najbolj strupenih kač, ki mu je grozila s smrtonosnim pikom. Skušal je žival ubiti s fotografičnim aparatom, katerega je imel seboj, a se mu ni posrečilo. Z udarci je poenost še bolj razljutil. V groznem strahu je skočil iz kabine na krilo letala, kjer ga je zapazil pilot, ker se je letalo izravno-težilo. Le hladnokrvnosti in samozavesti pilota se je zahvaliti, da se aeroplan ni prekucnil, ampak je zdrčal kmillar z letalom previdno na tla, kjer je bil rešen potnik in nevarno kačo so takoj ubili.

Najkrajše družinsko ime je na Francoskem, v Parizu živi gospa, ki je lastnica dobro obiskane kavarnice in se piše: O. V Normandiji je vas, ki se zove: O. V tej vasi ima svojo posest plemenitast, ki se tudi piše: O. Drugo najbolj kratko družinsko

Lorenski učitelj

Roman.

»Za gospico je že pogrjneno!« je rekla Barba, ki je odprla vrata in čula poročnikove besede. »Ni treba zameriti, če sem se zakasnela. Peč slabo vleče.«

»So že krogle napravile kake odprtine. Radi take malenkosti se nikar ne vznemirjajte, Barba! Saj smo kramljali!«

»Kramljati, kramljati, to vam še gre, vam, ki ste od juga.«

Zapadu je rekla jug. Toda vsak je razumel, da je pristna Mozljanka, ki ji ne ugajajo vesele besede. Orana je ob častnikovi roki šla naprej. Gostje so zapustili salon in na drugi strani hodnika stopili v jedilnico, ki so ji stene šele pred kratkim ometali z gipsom in ni imela drugega pohištva kakor mizo in stole iz orehovega lesa. Juha je bila že na mizi. Velika svetiljka s senčnikom je na similih bronastim podstavku stal sredi mize in obsevala damaščanski prt, belo in plavo namizno posodo iz Giona, kozarce in z dvema trobojnicama okrašene jedilne liste, tako da so obrazi gostov ostali v polseni. Orana se je res vsedla med občeta in poročnika Guillmetu nasproti.

In začeli so večerjati. Guillmet je sam odprl in natočil belo vino, ki je zrastle na tistih najugodnejših mozljanskih rebrih, kamor še prihajajo zvonki valovi meških zvonov.

Poklicali so Barbo in pili na njeno zdravje. Stara dečva je bila vajena takih zmag in se je hitro vrnila, odkoder je bila prišla. Zdej so pordeli obrazi tudi ti-

stim gostom, ki še niso bili rdeči; zlasti v očeh in na jeziku se je kazala toplota oživiljene krvi. Od enega konca do drugega so se križali dobrovoljni pogovori. Nekaj domačega je bilo pri gobji večerji: staro tovarništvo in navzočna preteklost. Notarjev pisar, ki so ga prestano klicali: »gospod poročnik«, je komaj utegnul jesti in piti. Z močnim glasom je prevpil pogovore in predlagal:

»Priatelji, peti ne smemo; v Verdunu smo preblizu mrtvih tovarišev in se ne bi spodobilo. Zato prosim, naj nekateri tovariši povedo kako zgodbo iz tistih časov. Najbrže vam je kakor meni: še vedno živim v njih. Brž ko opravim vsakdanje posle, mi pridejo spomini.«

»Dobro!« vikne Loumeau, ki še ni skoro nič govoril.

»No, začni torej!«

Loumeau se je odkašljala, da bi imel čist glas; dolgo si je brisal mokre ustnice, pomolil glavo izza ramen in resni obraz mu je nadkriljeval vesele goste. S prav takim obrazom bi bil pripovedoval, kako mu je davni pračed umrl s koso v roki v bitki pri Torfoni v veliki vendejski lilijsko-rožnivenski vojski, kjer je Bog imel mnogo prijateljev.

»Glejte, gospod poročnik, glejte, tovariši! Odkar smo bili mi južni Francozi skupaj z dobrim poročnikom Guillmetom na verdunskih poljanah, veste, da je bila prva bojna črta na griču 344 nekaj metrov pred nemškimi jarki, a naša druga črta je bila tristo korakov za prvo. Če bi bile naše žene videle nas, uboge dobrovoljčke, bi bile izjokale cel potok solza, ko smo se iz trdnjave napotili v boj. Štirinajst dni smo počivali sto in dvajset čevljev pod zemljo kakor živi mrljci, ali ne? In odhajali smo s težko opremo na hrbtu in s še težjim

Treba je tedaj v prvi vrsti zdravega in dozorelega razuma. Le t'kemu človeku, ki ima podane vse te pogoje, se more pripisati oz. vračunati krivda; zato pravimo, da je tak človek vračunljiv. Blaznež in otrok sta tedaj nevrachunljiva.

Vračunljiv pa mora biti človek ob času, ko dejanje stori. Če pa storilec ob tem času ni bil sposoben, pojmovati narave in pomena svojega dejanja, ga moramo smatrati kot nevrachunljivega. Tako stanje more biti najraznovrstnejše: blaznost, pijanost, nezavest, sanje, duševna nerazvitost n. pr. vsled gluho-nemosti, slaboumnost itd. Pa tudi takega moramo smatrati kot nevrachunljivega, ki sicer more pojmovati naravo in pomen svojega dejanja ali ponašanja, pa vsled bolezenskih duševnih motenj ne more ravnati drugače. — Zgled: so ljudje s tatinsko boleznijo, ki se točno zavedajo svojega dejanja, pojmiyo naravo in pomen svojega dejanja — vedo, da je tatvina prepovedana, vedo tudi, kake posledice jih čakajo za to — in jim je mnogokrat žal takih dejanj. Toda čim pride prilika, kradejo kljub vsemu, pa če bi bili že stokrat kaznovani; kradejo tudi, če nimajo nikakih koristi od tega. Ve torej, kaj dela, pa vsled te svoje bolezni (duševne napake) ne more drugače. Kajpak mora biti ta napaka oz. bo-lezen res težke narave; tudi se da ugotoviti po zdravnikih — zato bi bilo hlinjenje take bolezni nemogoče.

So blazneži, ki imajo takozvane »svetle trenutke«, ko so povsem normalni: imajo jasno zavest ter pametno razmotrivajo o vsem. Če tak blaznež v takem trenutku stori kazni-vo dejanje, se mu istotako vračuna v krivdo kot normalnemu človeku (saj je v tem času

tudi bil popolnoma normalen). Morda mu bo sodišče z ozirom na njegovo siceršno duševno stanje kazen primerno zmanjšalo — za-kon sodniku to dovoljuje. (Dalje sledi.)

Pretrgano zagrinjalo

Mladi mož je spravil ključ ter dejal delavcu:

»Danes zvečer gredo vsi v gledališče in tudi družinčadi ne bo doma...«

In ker je delavec dvignil glavo, zakaj stvar ga je zanimala, mu je razložil zadevo.

»Ali me hočeš spremljati? Ti boš stal na straži. To nikakor ni nevarno. Plen si bova pa delila.

»Dobro... Poprej bi bil storil stvar sam, ampak, če se že gospodje vmešavajo...«

Vzdihnil je, zakaj ni mu bilo prav, da je imel pri takem delu sotrudnika iz boljše družbe. Melanholično si je s svojo hrapavo roko obrisal kapljice črnega vina, ki so mu obvisle na njegovih črnih brkih.

Lucijan je plačal in odšel s svojim no-vim tovarišem. Mladi delavec je molčal, toda Lucijan, ki je hotel zagrešiti nov zločin, je občutil v tem trenutku potrebo, da govori in pozabi svoj namen, kot se radi

Ženske obleke in rute

v največji izbiri, samo dobre kakovosti Cene nizke!
R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

vojaki upirajo pred napadom, zato, da ne mislijo na bližnjo nevarnost.

»Saj me je oče prisilil, da grem tako daleč, ker je takšen skopuh, sicer je pa bogat in denarna rana zanj ni smrtna. Če pa danes zvečer ne prinesem velike vsote, se bo Lizija spet jezila ter me slednjič postavila pred vrata, in naravno bom še moral plačati njene zadnje račune...«

Plačal je delavcu večerjo v skromni gostilni, kjer sta oba čakala pravega časa. Lucijan je pogosto pogledal na uro. Minute so le počasi tekale naprej. Slednjič je bilo treba oditi.

Postavila sta se v bližino Arnatove hiše ter čakala na odhod staršev in slu-žabnikov. Okna so bila še razsvetljena in Lucijan je spoznal sence oseb, ki so houle po sobah.

Gospa Arnatova i. Cecilija sta vprav končali toaleto. Klavdij je čakal v pred-sobi. Obe sta prišli k njemu in Martin se je nasmehnil svoji zaročenki, ki je imela rožnate obleke posute s kristali. Bila je tako lepa in prikupljiva, da je celo inžen-jer stal pod vtisom njene prikazni.

Sluga je odprl vrata. Cecilija je ponu-dila Klavdiju roko, ta se ji je nasmehnil ter se ji tako zahvalil za njeno lepoto in ljubezen.

V trenutku, ko sta oba mlada človeka hotela oditi, spremljana od matere, je ne-nadoma prihitel Arnat. Bil je v svoji na-vadni sivi obleki, in ne da bi se brigal za ostale, je dejal rezko služabniku:

»Dajte mi hitro moj površnik...«

Njegova žena se nekaj trenutkov ni genila; pričakovala je, da ji bo zadevo raz-

srceem. Rajši bi bil imel na plečih svoj plug in še oba vola povrh...«

»Oh, oh, Loumeau, kaj pa govoriš?«

»Šalim se, Poilâne; saj razumeš! Vole bi bil postavil na tla, zažvižgal in zaoral. Toda ne, pošteno smo morali korakati, zato smo prišli. Noč je bila; večkrat je deževalo; pot ni bila kratka. Hodili smo od vrat Sve-tega Pavla in se valili po kanalu. Nemeem se moralo biti znano, zakaj strašno je pokalo in mnogo tovarišev je padlo z groznim vikom, nekateri so pa kar obneme-li in jih ni bilo več nazaj k stotnji. Od tu smo krenili na desno in bili varnejši, ker nas je ščitilo pobočje. Toda pred Louvemontom smo se morali še enkrat obrniti, da smo dospeli na grič 344. Zdaj pa znaj, kje si, zlasti ponoči! Ni bilo nobenega zidu, nobenega kamenčka. Tovariši, kar najdalje vztraja pod bombami in grana-tami, niso zidovi, ampak rožni grm blizu pota!«

»Spominjam se,« pripomni Guillemet, »da sem ti rekel nekoč: 'Loumeau, poglej, kje je rožni grm!«

»Srečna ženska roka ga je morala zasaditi. Lepo je rasel. Korenine in veje so mu bile med štirimi jamami. Ubogi grm je rasel za nas, dobrovoljčke. Po-samezna roža ne bi bila vztrajala, grm je pa le. No, tisto noč, kakor ti praviš, poročnik Guillemet, je rožni grm cvetel. Eden mojih tovarišev je bil z mano in ko sva napravila trideset korakov, sva se obračala in ta-vala v temi in v blatu. On ga je prvi zapazil in zakli-cal: 'Glej ga, glej ga!' Hitro pristopim prav v trenutku, ko ga je hotel utrgati. 'Falot,' sem zakričal. 'ne trgaj rož, ki kažejo pot ljudem!' S puško sem ga tako udaril po plečih, da se je zvrnil v jamo in je bil ves pisan kakor pravi Anglež, ko je prišel iz ližjaka. Vedno sem mislil, da sem tisti večer morda rešil cele polke. Taka je moja zgodba!«

»Bravo!« reče Guillemet.

Gostje so zaploskali. Loumeau je trikrat skomignil

z desno ramo in dolge nabrekle ustnice so mu še drhte-le od besedi, ki jih ni izgovoril. To je pomenilo, da je bil zadovoljen. Gledal je okoli po mizi, kakor bi sodil vrsto jablan, koliko bodo dale jabolk; nato se je z mirno vestjo vsedel in jedel kos zajčjega hrta, ki se je bil že ohladil.

»Gospod Baltus,« reče Guillemet, »ko so nam že vsi tovariši kaj povedali, ali nam ne bi hoteli tudi Vi povedati kak spomin iz vojne? Gotovo se je v Loreni marsikaj zgodilo!...«

»Da gospod Guillemet!«

Mož z žoltimi brki je bil drzen v nevarnostih. Vanje se je podaal in na tukajšnjo se je pripravil.

»Plačam večerjo kakor drugi. Res imam dovolj spominov iz vojnih časov. Povem Vam celo dve zgodbi, če hočete; ena se je zgodila blizu naše vasi, pri drugi sem bil pa sam navzoč.«

»Prosimol!«

Strežaj je prinesel krožnike za kolače. Trije stari bojevniko so prižgali cigare. Belanger je z ve-liko skrbjo polnil majhno pipo. Začuli so glas zvona, ki je prihajal od stolnice, plaval nad živimi in odšel na mrtve poljane.

»Ne daleč od nas je glavno mestece, ki se ime-nuje Boulaš in ki je živahno francosko,« reče Baltus.

Trije kmetje, Loumeau, Poilâne in Bellanger, so vsi naenkrat pogledali Baltusa, kakor bi hoteli reči: »Kako je to smešno, če kdo reče, da je mesto fran-cosko, ko je vendar v Franciji!« Kajti niso si bili prav na jasnem, kdo je bil Jakob Baltus, ker so ga poznali le po besedah, s katerimi ga jim je Guille-met predstavil: »To sta Lourenca.«

»Prusi niso nikdar mogli reči, da so pri nas doma. V našem mestu je bilo godbeno društvo z imenom »Lira« in trobentaški zbor, ki sta jim pri vsaki priliki zaigrala koračnice »Sidi Brahim«, »Sam-

ime je v Nemčiji. V po-krajini Svaben živijo ple-menitaši Ow. Na Šved-skem se piše znamenit iznajditelj: Ek.

Kitajski cesar in nje-govi zdravniki. Kitajski cesar je vprašal nekoč Francoza, kako so plačani zdravniki na franco-skem dvoru. Odgovoril mu je, da imajo stalno letno plačo in veliko na-grado, ko kateri član kra-ljeve hiše oboli in potre-buje njihove pomoči. —

»Meni se zdi,« pravi ce-sar, »da je ta metoda po-polnoma zgrešena. Jaz bi nikdar tako ne rasal s svojimi zdravniki. Jaz vidite, jih dnevno dobro plačujem; kakor hitro na obolim, jim odtegnem pla-čo, dokler ne ozdravim. In pravim Vam, da moja bolezen nikoli dolgo ne traja.«

Katerega orožja smo še najbolj potrebni? Nekdan-ji francoski minister za pravosodje Izak Eremijé, ki je leta 1824 ustanovil tako zvano »Judovsko zvezo«, je nekoč povedal sledeče: »Le eno orožje rabimo, a to je vsmo-gočno. Kovali ga bomo in ko pride čas, bo pre-magan z njim ves svet. Denar ne pomeni mnogo, spoštovanje ali zaničeva-nje ljudskih množic ni glavna stvar, tudi visoka mesta niso vse. Prvo je

ložil. Na vitez se je zapenjala rokavice in čakala.

Sluga se je vrnil s površnikom ter ga pomagal obleči svojemu gospodu. Potem pa je Arnat nadaljeval:

»Ne čakajte me, pripravite zame večerjo v malem salonu poleg knjižnice.

Njegov glas je bil rezek, videti je bilo, da je imel važne opravke.

Medtem, ko se je sluga priklonil, je Arnat hitro odšel in se ni niti poslovil od svojcev.

Cecilija, mati in njen zaročenec niso prikrivali začudenja. Ne le, da jih Arnat ni hotel spremljati ter iti z njimi v gledališče, temveč odšel je Bog ve kam in ni niti hotel povedati, kdaj se vrne.

Mati je pogledala zaročenca ter zamrmrala: »Kam neki gre?«

Oba mlada človeka sta pogledala v stran. Vsi so imeli isto misel. Mirina senca je plavala med njimi kot ožitek, in strah jih je bilo.

Mati ni izgovorila imena, katero so imeli vsi na jeziku. Res je, da se je uresničila njena želja in da bo Klavdij postal Cecilijin soprog, toda bala se je, da bo to zbudilo pri mlade mmožu preživahne spomine.

Martin je molčal; pekla ga je vest, da je bil Miro kar tako zapustil, ne da bi se bil brigal za njeno novo usodo.

Cecilija je tu naenkrat razumela vso žalost svojega očeta, ki že dve leti ni nikoli govoril o Miri, toda tem več je nanjo mislil.

Da se izognejo tem težkim mislim, so naglo odšli po stopnicah navzdol v Klavdi-

jev avto, ki jih je čakal pred vrati, da jih odpelje v gledališče.

XII.

Uboğa mati, ki je v zapuščeni koči sedela poleg svojega mrtvega otroka, si je slednjič upala dvigniti svoje obličje, v katerem so se izražale skrbi, k Angelu, ki je bil edina luč sredi teme.

»Zakaj ne vidim več Mire?«

»Hudo je ubogi materi, zakaj rada bi vedela, kaj se je zgodilo z njeno hčerko od onega dne, ko se je bila žrtvovala. Zagrinjalo bodočnosti se spet pretrga in prikazen se počasi spet nadaljuje.

Mati gleda razburjena, v grlu jo duši, oči jo pečejo, vse njene mišice so napete in slednjič zapazi žalostno Mirino postavo, ki se je pokazala iz teme.

XIII.

V rumeni luči plinske svetilke na križišču široke ceste in temne ulice je stala v kotu Mira, tresoč se od mraza, jedla kosček kruha, ki je bil vse njeno kosilo ter gledala, kako je velikomestna množica hitela mimo: Ljudje se niso brigali zanjo. Hiteli so se zabavat ali pa domov, imeli so svoje skrbi, mimogrede so zadevali ob to temnopolto, suho deklo z lačnimi očmi, ki se je tresla od mraza v svoji stari obleki, katero je že dostikrat izpral dež, in koje barva je že večkrat obledela od poletnega solnca.

Mira se ni mogla več boriti z revščino. Že dve leti je živela ubožno. Najprvo se je preživljala s tem, da je dajala angle-

ške lekcije ter učila otroke klavir. Ker je pa izgledala tako cigansko, so jo ljudje neprijazno sprejemali. Razen tega je bila zelo molčeca, nekako ponosno žalostna in je imela čudni znak na svojem zapestju. Zato je odbijala otroke, ki bi jih bila rada ljubila.

Včasih se zapuščene in revne žene prodajajo. Mira je to vedela. Toda ona, ki je bila iz poštene Armatove rodbine in Cecilijina sestra, ni mogla tega storiti. Zelena je samo umreti.

Imela je samo še eno željo. Hotela je še enkrat videti one, ki so ji storili toliko dobrega.

Vsak večer je tavalala okoli gledališča, upajoč, da bo med množico avtomobilov spoznala Arnatov voz.

Tudi ta dan je bila prišla, a ni imela dosti upanja, da bi jih videla. Bil je štiri in dvajseti februar. — Cecilija je gotovo imela obisk klavdija Mortina... Morda sta bila celo že poročena. Pri tej misli jo je kar spreletel mraz.

Zakaj je še vedno mislila na Klavdija. Ta se ni nikoli spomnil, da bi bil poiskal svojo zaročenko. Zanj je bila, kot za vso Arnatovo družino, tatica, ki je bila varala njih zaupanje.

Mira je trpela radi svoje srečne preteklosti enako kot radi svoje revne sedanjosti. Dolg svoje hvaležnosti je bila poplačala in sedaj je bila prav takšna reva, kot je bila njena prava mati, nesrečnica, ki je umrla od mraza in uboštva v zapuščeni koči na božični večer, medtem ko je divjala nevihta in so zvonovi slovesno oznanjali rojstvo Gospodovo.

22

časopisje, tega se polastite! Če imamo časopisje v svojih rokah, je naše tudi vse drugo: denar, vpliv, visoka mesta... Judje so ubogali, zato pa že danes tako rekoč vsemu svetu gospodujejo. Kaj pa mi katoličani? Ali smo za katoliško časopisje res že toliko storili, da lahko mirno in brezbrizno sedimo na lavrih?

Salomonska razsodba. V Ameriki se je zgodilo, in sicer v mestu Chicago. Pred sodnika sta prišla mož in žena. On je tožil njo, ona pa njega, da se neprestano, iz dneva v dan krega. Zato sta zahtevala ločitev. Sodnik pa ju je skušal pomiriti in jima predlagal: v ponedeljek, sredo in petek imej mož besedo v hiši, ostali dnevi naj bodo pa ženini; v določenih dneh ne sme druga polovica prvi polovici nikdar oporekati in je žaliti. Če bo zakon sedaj srecen — ne vemo.

Kdaj bo šel k zdravniku. »Ali vaš mož še sedaj ni šel k zdravniku, da bi ga zdravil za njegovo oglušelost?« — »Še ne, čaka, da se bodo otroci naučili klavirja.«

bra in Moza«, »Odhodnica« in »Oče zmage«. Za godbo so stopali gasilci s čepicami francoskih topničarjev in mladina katoliškega društva iz Sv. Stefana. Lahko si mislite, da trobojnice niso smeli vidno nositi. Kljub temu je vsak mladenič na notranji strani suknjčiča nosil pripet moder, bel in rdeč trak. V tistih časih je bilo treba pravega moža za župana. Imeli smo ga: pisal se je Werner, ime mu je bilo pa Henrik. In ker je 15. julija god svetega Henrika, je vse mesto voščilo županu 14. julija...¹

Gostje so se zasmajali, nekateri kar hrupno; La Frairie in Guillemet sta se samo nasmehnila.

»Zagotavljam Vas, da so bili naši meščani pogumni in duhoviti. Na mestnem pokopališču imajo grob nekega francoskega stotnika, padlega v praski l. 1870. Vseh osemindeset let je bil ta grob najbolj cvetoč in najlepše okrašen izmed vseh družinskih grobov. 14. julija, 15. avgusta in 2. novembra (francoski državni prazniki) je bil ta grob tako ozaljšan, da so nemški policaji kar cepetali, ker so spoznali namen. A gospe, ki so ga krasile, se zato niso zmenile. Radi bi bili koga zasačili, ker je bil vsakokrat med cvetice pomešan trak s trobojnico. Vseh osemindeset let so najeli vselej drugega človeka, da bi pazil, a ni opazil nič... Vse to naj Vam pokaže, gospodje pri gobji večerji, kako slabo smo se razumeli z Nemci. Zato so čimdalje huje divjali. Ko je bilo pa pe francoski zmagi treba zapustiti mesto, so morali iti nemški častniki, da so jih branili pred množicami, preko polja in v mraku poldrug kilometer od mesta, da so stopili na vlak, ki je bil zanje pripravljen in jih je tukaj čakal. Maščevali so se pa le: Ko so zapustili postajo, so z revolverji streljali na mestne hiše, dasi je

bil mir že proglašen. Rečem Vam, takšna je bila Lorena, ko je čakala na Vas.«

Vsi gostje so zrl v Baltusa in se nagnili naprej. Vsak bi rad kaj rekel, misleč, da mu je kaj važnega povedati. Ker so govorili o vojni, so se spomnili, da niso vsi enaki: v tej resni minuti so se Loumeau, Houdeiller, Poilâne, Belanger in tudi Nominé ozrli v predsednika, češ: »Tebi gre čast!«

In debeli Guillemet je dobro razumel, kaj govore oči njegove družbe in je zinil:

»Vse to je ponosno, gospod Baltus!«

»Pa tudi skrivnostna je ta lorénska ljubezen!« se je oglasil La Frairie.

»Posebno tam, kjer nemški govoré!«

Ko sta poročnik in narednik izpregovorila, so se drugi čutili prostejše. Poilâne z zelenimi očmi je stegnil roko, kakor bi prosil, če sme povedati kaj misli. Trenutek je počakal, potem se je pa odločil. Burne misli so na mahoma stopile v glavo.

»Dajte mi torej, gospod Baltus, oprostiti: ker ste nemške stranke...«

»Ne!« je suho odvrnil Baltus, »nemškega jezika!«

»Saj razumem dobro: med vojno ste pač videli vsakovrstne barve?«

Lorénc si je pogladil brke in se s sinjim, a v tem hipu malo nežnim pogledom ozrl v tega sumljivega, okornega podeželskega čmetjca, ki je bil pripravil past in jo nastavil svobodnemu ptiču.

»Najlepšo barvo sem videl samo proti koncu, gospod, ko so se Francozi vrnili k nam. To je bilo 18. novembra 1918. Neki kaplar je s šestimi možmi prišel v naše mesto, kamor me je bil župan povabil. Bili so v modrikasti obleki. Zelen sem videti to barvo in končno sem jo videl.«

¹ Francoski državni praznik.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Učenka se sprejme v trgovino z dobrimi sprječevali poštenih staršev. Sprejme se najraje taka, ki se je že en čas učila v trgovini. Ponudbe na: Ant. Stergar, Kamnik.

Hiše oddajam za tri leta v najem v graščini Srebrnice pri Novemestu. Več se poizve pri lastnici istotam.

Z mizarstva vajenca z oskrbo v hiši sprejme Fr. Zavodnik, mizarstvo Št. Vid nad Ljubljano.

Sodarskega vajenca sprejme pod ugodnimi pogoji Jožef Ogorevc, sodar v Brezini pri Brežicah.

10.000 vrtnic nizkih v najlepših barvah novjših sort, nudi vrnarstvo Ivan Jemec, Maribor. Zahtevajte canik.

Kravar! Sprejme se priden, pošten, trezen in zanesljiv kravar, k. se dobro razume pri goveji živini — Pismene ponudbe pod značko »Kravar« — Plača po dogovoru.

Puhasto perje kg po 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po Din 130— in čist beli puh kg Din 300— L. Brozović, kemična čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Vrhovski pletilci! Drobno, lepo, surovo, malo proste do 600 kg (n. jvišji 170) se dobi več ali manj pri F. Stanovnik, Vnanje gorice 83, p. Brezovica.

Prodajam hišo z vrtom, dobro ohranjeno, oddajeno pol ure od m. sta. Cena Din 13.500. Ogleđa in poizve se pri lastniku Fr. Podobniku, Peven p. Škofja Loka.

Kotaje za čoočje za belež, izdeluje najceneje mizarstvo Ivan Drach, Odžaci, Bačka.

Dva vajenca za mizarstvo, zarsko obrt z vsjo oskrbo sprejme Ivan Vesel, mizarstvo, Sodražica.

Krmilne pese več 100 kg na prodaj. Poizve se, Koseze 16, p. Ljubljana 7.

Sedlarskega učenca pridnega, zdravega, z vsjo oskrbo sprejemem. Fr. Peršin, Št. Vid nad Ljubljano.

Seme pravega kašelj-skega zelja prodaja Ig. Mercina v Sp. Kaslju p. D. M. v Poju, 20 gr za Din 8.

Pastirja 12—14 let starega iščem. Plača po dogovoru. — Studenec 12, p. D. M. v Poju.

Kuharica in hišna vajeni vsakega dela, z večletnim sprječevalom, dobita stalno službo v dobri trgovski hiši na Gorenjskem pri večji družini. — Plac dobra. Nastop po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod šte. 2965.

Cerkvenik se sprejme v službo. Lastna mehanika, nekaj zemljišča in gozda ter bira. Obrniti se je na župni urad na Prežanem, p. Litija.

Dva pletilna stroja dobro ohranjena se ugodno prodasta. Naslov pove uprava lista pod šte. 3215.

Sprejememo kravarja za 30 glav živine, ki mora s se eno delov o močjo krmiti in molzti krave, delati sirovo maslo in opravljati vsa druga k temu pripadajoča dela. Ponudbe na graščino Pogance, p. Novomesto.

Učenca zdravega, močnega poštenih staršev, sprejemem z vsjo oskrbo v hiši a klepars o obrt. Ostalo po dogovoru. Konrad Gorupovič, stavbeno in galant. kleparstvo, Novomesto.

Z krojaška pomoč. sprejemem. Nastop takoj. — Ludvik Slak, krojač, Gorenji Vrh p. Dobrnič pri Trebnjem.

Pastirja okrog 12 let starega sprejme Kržin Dobrunje 6, p. Sp. Hrušica.

Po vseh krajih iščemo moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek Din 250—. Prijaviti se TEHNA, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. — (Znamko za odgovor.)

Gramofon

kovčegasti model (30x29x14 cm)

z dvanaestimi komadi (najnovejši šlagerji)

200 f. igel in ščetka za plošče

samo 550 Din

franko v vsak kraj Slovenije razpošilja najstarejša domača veletrgovina gramofonov, plošč

A. Rasberger, Ljubljana

M. kloščeva 34 (poleg glav. kolodvora) Zahtevajte brezplačen cenik!

Športiaši

red, med in po naporu uporabljajte

„Valda“ pastile

Vi bode te o naših uspehih iznenadeni.

Dobite jih v vseh apotekah in drogerijah. Zantevajte samo

pristine

„Valda“

v originalnih škatljicah z nas ovom

„Valda“

Proti alkoholizmu

je edino sredstvo »AVI-NAL« iz elek berlinske a lekarnarja Francka, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijance, ne da bi sami kaj vedeli za to. Polno za hvalno c ozdravi enih. — Cena Din 220. Razpošilja

N. Popović Beograd Kolarčeva 7

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebilitve in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pismal Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

Za velikonoč in birmo

kupite najceneje razno manufakturno blago za moške, ženske in birmance samo v trgovini pri

Anton SAVNIK-u, Škofja Loka

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premag Vam nudi Družba Mirna, Ljubljana Dnajska c. 45. Telefon 2529

Moder, gospodar si nabavi

TRAVERZE

že sedaj, da ne bo imel spomladi skrbi in nepotrebnih stroškov. — Traverze v vseh dolžinah in profilih, in TRBOVELJSKI CEMENT v papirnatih vrečah ima najceneje v zalogi

STUPICA FRANC

železnina - LJUBLJANA - Gosposvetska cesta 1.

Čudežni balzam

Zahvaljujem se Vam za Vaš Radio-Balzam, kateri je res pomagal, da so kurja očesa zginila v treh dneh. Priporočam tudi drugim. Z odličnim spoštovanjem Vaš hvaležni: M. Svetec v Zerjavi, pošta Černa pri Prevaljah. Rešite se tudi Vi kurjih oces, bradavic, trde kože itd. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 na povzetje, pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška cesta 10a.

OGLAS!

Naprodaja je 6000—8000 kg prvovrstnega (sladkega)

SENA

polovica tega je nemška (lucerna) detelja. Prvovrstna krma. Cena po dogovoru. Interesenti naj se obrnejo na

M. Rauberger, Knežka, p. Mirna peč, Dolenjsko.

F. L. GORIČAR »pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29,

priporoča veliko izbiro blaga za pomladanske obleke, n. pr.: sukno in kamgarne za moške obleke, v vseh kvalitetah in cenah že od 45 Din naprej; zelo močno hlačevidno in žamet. Za damske pomladne plašče od 60 Din naprej, volneno blago za ženske kostime od 40 Din, lepe cvrtncajge in kambrike od 11 Din, celirje in oksforde za srajce, belo in rjavo kontenino od 7 Din naprej, delenaste, svilene robce in šerpe, dežnike od 48 Din naprej, moške nogavice od 6 Din, ženske od 7 Din, otroške od 4 Din naprej, moške delavne in pražnje srajce in kravate, izgotovljene otroške obleke za dečke in deklice, klotaste, listrate in barvaste otroške in damske predpasnike, vseh vrst šipke in veze-mino, svilo v vseh barvah, enobarvno in rožasto, od 22 Din naprej, kakor tudi vse potrebščine za krojače in šivilje po kar najnižjih cenah. Naše geslo: Majhen zaslužek, a tem večji promet.

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Pređen si nabavite stroj, oglejte si to lažadnost pri trežki

L. Baraga, Ljubljana Setenburg, ul. 6 Brezplačen pouk 15 letno jamstvo.

Naročajte „Domoljuba“!

Tisoči delavcev

In delavk izdeluje vsako leto dobre PALMA - podpetnike iz kaučuka. PALMA rabi vsak pešec. PALMA - podpetniki so cenejši in trpežnejši kakor najboljše usnje, nudijo elastično, dobrodejno hojo, preprečajo predčasno utrujenost in varujejo čevlje in telo.

Zahtevajte pri svojem čevljarju izrčno le

PALMA

BODITE OPREZNI

pri nakupu nove obleke in zahtevajte pred tem od Irgovskega doma STERMECKI v Celju na ogled vzorce blaga, ševjota in kamgarna za moške obleke, krasne volnene tkanine za damske plašče in obleke, svile, delena, etamina, šifona, batista, platna in vse ostale manufakture za obleke in perilo. Naročila preko 500 Din se pošiljajo poštino prosto. Cenik z več tisoč slikami na zahtevo popolnoma brezplačno.

Trgovski dom R. STERMECKI
Dravska banovina. Celje, št. 19

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezanju brezplačno.
neVtečla garancija.

To prija!

Takoj prenehajo bolečine, sree radostno bije, obraz se veselo razteguje... Ako Vas popade revmatizem ali ishias, prehlajenje ali živčna utrujenost, ako zabolil v glavi, v vratu — tedaj si privoščite krepko masažo s Fellerjevimi praviim prijetno dišečim Elsafluidom! Vedno zanesljivo delovanje tega dobrega narodnega sredstva je dela že skozi 33 let tako prijubljeno. „Elsafluid“ z zakonom zavarovan! Ravno tako pri notranjih motnjah, kréh, slabosti — zadostuje nekoliko kaplje na sladkorju!

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: polzkusne steklenice 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 26 Din.
Po pošti: najmanj 1 zavoje z 3 polzkusnimi ali 6 dvojnimi, ali 2 specialnimi steklenicama stane 62 Din. Šest takih zavojev s poštnino in zavojem samo 250 Din. Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER
lekarnar
Stubica Donja
Elsatrg št. 16

Ako pri potrubujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj „ah“-valite Fellerjeve Elsa kroglice, 6 skatijice Din 12-

TEŽAKOVO OLJE ZA ŽIVINO

„Težakovo olje za živino“ se dobi samo pri

M. Težak-u
Zagreb
Gundulićeva 13

v kanticah od 5 kg in stane ena kantica s poštним povzetjem Din 125.—. To olje je nesporno najuspešnejše sredstvo za krmiljenje slabotne in zahirane živine in sicer radi bogate vsebine na vitaminu A in posebno radi vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmilu ni.

Št. 122. Kovinasta anker-košopol. s sekundnim kazalcem, dobro kolesje, radijski svetilnik oče se šteje le v kazalci samo D 94—
Št. 122-1. Ista brez sekund. kazalca D 93—

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo — pri stari priznani trditvi

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 1

Prešernova ulica štev. 4

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica — Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokolicirana tovarna ur v Švici znamc 'KO - OM'KO - AXO

ZAHTEVAJTE POPOLNA CENIK!

Črna srebrno, edino orodje

s 50 letno pisмено tovarniško garancijo

Št. 125. Budilka 16 cm vis., dobro kolesje, 3 letno jamstvo Din 45—
Št. 105. Enaka 19 cm visoka Din 44.25
Št. 106. Enaka z radijskim kazalcem Din 76—
Št. 120. Kovin. žepna ura z dobriim kolesjem 3 letno jamstvo Din 44—
Št. 121. Enaka s radijskim kazalcem in kazalci D 95—

Moje delo je lahko

ker perem po načinu **Gazela**. Vodo najprvo omehčam z navadno sodo, s čemer je učinek mila še enkrat bolj izdaten. Poskusite tudi Vi in ne pozabite pri tem na pravo terpeninovo **mito Gazela**.

GAZELA

MILO

Brinje in fige

dobite pri Fran Pogachnik-u
Ljubljana, Dunajska c. 36

Uživanje

toda s prevjarkom!
Ako hočete, da Vam bode t.lesna nega užitek in ako izirate s prevjarkom, tedaj bode e vzeli FELLER-jeva ELSA-mila zdravja in lečote, katerih delovanje tiči v njihovih zdravih sestavinah:

- Elsa-milo iz lišjinega mleka, posebno fino za najne-najšo kožo.
- Elsa-milo iz lišjine kreme, blagih, svilnatih pen, divnega vonja.
- Elsa-milo iz rumenjaka, najboljšo za otroke, poplinoma evtralno.
- Elsa-milo glicerinsko, nenadomestljivo za razpokane roke.
- Elsa-boraksovo milo, izvrstnega delovanja proti solnim in drugim negam itd.
- Elsa-katranovo milo, za rast las, za neškodljivo razkuževanje.
- Elsa-milo za britje, napravi britje zabavno.

Po pošti 5 ko Elsa mila na izbiro stan 52 in 53 franko, če se denar vpošlje naprej; po vzetju 62 Din
•Elsa-Ure me po vada proti solnim negam in nečistostim kože a racionalno ne o k že.
•Elsa-pomada za rast las, krepi lasišče, pomlajuje laso.

Po pošti 2 lončka ene ali 10 1 lonč: vsake Elsa-p mado stane 40 Din franko če se denar vpo lje naprej; p: p: vzetju 50 din

Elsadent pasta, ki uslvarja biserna zoba, 1 lula 8 Din 80.

Dan za dnem negujte telo z Elsa-preparati!

To pomaga!

Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti neravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar.
Stubica Donja, Elsatrz št. 10